

A SIPO

Zoltán György
Zol-Gém Kft.

A sipó a teljes trópusi Afrikában elterjedt faj. Lassú növésű, félárnyékot kedvelő fafajként a főként a lombhullató, párás erdőkben terem, de megtalálható az örökzöld párás erdőkben és a száraz szavannákon is. Leonetől Kamerunig és Kongóig találkozhatunk vele.

A sipó megnevezés mellett az angol nyelvű területeken a kereskedelemben az undianuno név is használatos volt, de manapság a sipó az általánosan használt, egységes neve minden ilyen származéknak. A sipó, mint a sapelli, a tiama és a kosipo, szintén az entandrophragma-fajok mahagóni csoportjába tartozik.

A sipó jó alakú, egyenes és hengeres növésű törzsével Afrika legtermetesebb, legnagyobb fái közé tartozik. 40–50 méter magas, törzsátmérője 70–200 cm. A gyakran 30 méterig ágmentes törzsének az időnként magasra felnyúló gyökérfők ellenére is sok a hasznosítható része. A mintegy 20 mm vastag kéreg belül vöröses, kívül hamuszürke, a gyökérfőkön zöldes. A sapellivel összehasonlítva a sipó fának – főként, ha Elefántcsontpartról származik – sötétebb vörösesbarna színe van, mely akár barna-violaszínre is besötétedhet. A kongói származékok világosabbak. A szíjács és a geszt élesen elkülönül egymástól. A szíjács 5–10 cm vastag, szürkés-rózsaszín, de piszkos-fehér színezete is lehet. A sapellivel összehasonlítva a geszt egyszerűbb struktúrájú és egységesebb a színe, csak radiális metszetben van egy enyhe, borvörös erezése. A fának rendszerint szép, halvány, aranyló fénye van.

Ennek a közepesen nehéz, kifejezetten puha fának jók a szilárdsági tulajdonságai. A sipó meglehetősen

jól hajlítható és hasítható, rugalmassága közepes.

Tartóssága korlátozott, de jó az állóképessége. A száraz fa nem érzékeny a rovarfertőzésekre és időjárásálló. Szabadon és kamrában is különösebb nehézségek nélkül szárítható, de csak lassan és folyamatosan ellenőrzött vezérlés mellett, mert (különösen a nem egyenes rostú fűrészáru) hajlamos a deformációra. A legjobb eredményeket az elektromos szárítás hozta. A kamrában szárított fát egy ideig még lécezve kondicionálni kell. Tömör faként történő eredményes felhasználásának előfeltétele, hogy csak jól kiszáritott fát szabad feldolgozni, különben könnyen korróziós foltok keletkezhetnek. A gyengébb minőségeket, így akár a szíjácsot

is, ládák és hasonlók gyártására használják.

Egyébként a sipó kicsiny pórusnagysága miatt kiválóan polírozható és pácolható, de előtte pórustöltés szükséges. Az enyvezett, szegelt és csavarozott kötések jól tartanak. Hátránya, hogy a magas ecetsavtartalma miatt látványrontó fémkorrózió léphet fel.

Az utóbbi években a tömör faként történő felhasználás van túlsúlyban. Jó állóképessége és a nagy, hibamentes felületek által az ajtó- és ablakgyártásban jó helyettesítője a skandináv fenyőnek. Parkettának, lépcsőnek megfelelő a hajóépítésben, és a műbútor-asztalosságban szintén bevált. Furnérként a belső építésben és dekorációs célokra, mindenképp ajtóborításokra használják. ■